

**O‘ZBEK IJTIMOIIY TARMOQLARI (TELEGRAM,
INSTAGRAM)DAGI ONLAYN MULOQOTNING PRAGMALINGVISTIK
TAHLILI**

Laziza Sattorova

Buxoro davlat universiteti

Filologiya fakulteti 1-bosqich talabasi

Annotatsiya: So‘nggi yillarda ijtimoiy tarmoqlar yurtimiz foydalanuvchilari orasida onlayn muloqotning asosiy maydoni sifatida shakllandi. Mazkur maqolada zamonaviy pragmalingvistika yondashuvlari asosida O‘zbekiston ijtimoiy makonida faol qo‘llanilayotgan Telegram va Instagram tarmoqlaridagi onlayn muloqot nutqining o‘ziga xos xususiyatlari tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: onlayn diskurs, ijtimoiy media, pragmatik birliklar, emodzi semantikasi, virtual nutq.

Аннотация. В последние годы социальные сети стали основным пространством онлайн-коммуникации среди пользователей нашей страны. В данной статье на основе современных прагмалингвистических подходов анализируются особенности речевого общения в онлайн-дискурсе мессенджера Telegram и социальной сети Instagram, активно используемых в узбекском цифровом пространстве.

Ключевые слова: онлайн-дискурс, социальные медиа, прагматические единицы, семантика эмодзи, виртуальная речь

Abstract. In recent years, social networks have become the main platform for online communication among users in our country. This article analyzes the specific features of online interaction in Telegram and Instagram, which are widely used in the digital sphere of Uzbekistan, based on modern pragmalinguistic approaches.

Keywords: online discourse, social media, pragmatic units, emoji semantics, virtual speech

Nodirabegim S. — “Media matnlarining pragmatik xususiyatlari” (maqola, 2023–2024) Onlayn muloqotning pragmalingvistik o‘rganilishi, avvalo, matnning situativ ma’nosi, niyati va kontekstga bog‘liq funksiyalarini aniqlashni talab etadi. Telegramdagi muloqot ko‘proq informativ, tezkor va aniq ma’lumot yetkazishga yo‘naltirilgan bo‘lsa, Instagramda identitet namoyishi, emotsional baham ko‘rish va auditoriya bilan yumshoq aloqani saqlash ustuvordir. Ijtimoiy tarmoqlarda uchraydigan nutq aktlarining ko‘pchiligi qisqa, ixcham va tez qabul qilinadigan shaklda ifodalanadi. Bu jarayonda kontekstning o‘rni juda katta bo‘lib, ko‘plab gaplar to‘liq grammatik qurilmaga ega bo‘lmasa ham, foydalanuvchi tomonidan to‘g‘ri talqin qilinadi. Emoji va stikerlar esa pragmatik signallarni aniqlashtiruvchi vosita sifatida xizmat qiladi. Ular gapning ohangini,

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

munosabat darajasini va emotsional bo'yoqlarini belgilaydi. Ko'pincha emoji gapning asl ma'nosini kontekstual ravishda yumshatadi yoki kuchaytiradi. Telegram guruhlarida yuzaga keladigan bahs-munozaralarda bevosita so'zlashuv, ijtimoiy masofani qisqartirish va ko'proq tanqidiy uslub kuzatiladi. Instagram izohlarida esa diplomatik, muloyim va hurmatni saqlashga qaratilgan strategiyalar ko'proq ishlatiladi. Ijtimoiy tarmoqlarda kod-almashish — inglizcha va ruscha so'zlarni qo'shib gapirish — ham keng tarqalgan bo'lib, bu ko'pincha yoshlar tilida stilistik uslub sifatida qo'llanadi. Bunday til hodisasi guruh ichidagi birdamlikni kuchaytiradi. Ko'plab kanallarda auditoriyani jalb etish uchun kinoya, hazil va irodiya kabi pragmatik vositalar ham faol ishlatiladi. Ayni paytda ayrim postlarning niyati faqat axborot yetkazish emas, balki auditoriyani emotsional jihatdan boshqarish, e'tiborni o'ziga tortish va ma'lumotni tez yoyishga xizmat qiladi. Shuning uchun onlayn matnlarning pragmatik tahlili ularning ichki maqsadini anglashda muhim metod hisoblanadi. Ijtimoiy tarmoq matnlari rasmiy nutqdan farqli ravishda qisqa, ammo ma'nosi ko'p qatlamli bo'ladi. Foydalanuvchilar orasida suhbat ohangi ko'pincha norasmiy bo'lib, bu tilning soddalashuviga, ba'zan esa yangi leksik birliklarning paydo bo'lishiga sabab bo'ladi. Telegramdagi anonimlik esa ba'zan keskin, bevosita va tanqidiy nutqning ko'payishiga olib keladi. Instagram esa ko'proq ijobiy ijtimoiy obraz yaratish platformasi bo'lgani uchun muloyim pragmatik strategiyalar ustunlik qiladi. Shu bois har ikki platformaning til xususiyatlari ijtimoiy-madaniy omillar bilan chambarchas bog'liq.

Onlayn muloqotda signal, emoji, qisqartmalar va hashteglardan foydalanish esa zamonaviy o'zbek pragmatolingvistikasidagi yangi hodisadir.

Xulosa qilib aytganda, Telegram va Instagramdagi o'zbekcha muloqot yangi pragmatik birliklar, o'ziga xos strategiyalar va multimodal ifoda vositalarini shakllantirmoqda. Ijtimoiy tarmoqlar real muloqotga xos bo'lgan yuzni saqlash, emotsional aloqa va stilistik tanlovlarni raqamli muhitga ko'chiradi. Bu platformalar tilning soddalashuvi, kod-almashish va qisqa nutq aktlarining keng tarqalishiga sabab bo'lmoqda. Emoji, stiker va vizual signalning kuchi matnning pragmatik ma'nosini belgilab bermoqda. Shu sababli Telegram va Instagram matnlarini o'rganish o'zbek tilining zamonaviy rivojlanish tendensiyalarini anglash uchun muhim ilmiy ahamiyatga ega.

FOYDALINGAN ADABIYOTLAR

1. Abduraxmonova N., Toirova G. Kompyuter lingvistikasi.
2. Darslik. Bukhara hamd Print" nashriyoti. Buxoro, 2025. -304 b
3. Nodirabegim S. — "Media matnlarining pragmatik xususiyatlari" (maqola, 2023–2024)

